

Hodnocení: 1 bod – 2 body automaticky dolů za pozdní odevzdání; zamotáváte se do toho: je zřejmé, že jste to četla, že jste se s tím nějak poprala, ale srozumitelné je to málo

Iveta Plavinová

LATOUR, Bruno (1999): *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press, kapitoly 4 a 5 (113-173).

Kapitola 4:

a) Věda jako napomáhání k existenci: Lidští a ne-lidští aktéři v badatelském procesu

b) Vědecká činnost znamená připravování podmínek pro vyjevení nové entity. To vyžaduje nejprve aktivitu lidského aktéra, který usiluje o lepší ohraničení „mlhavě“ se vynořujícího objektu. Postihnutí vlastností zkoumaného je později vystřídáno pozorováním efektů, jež má jako samostatný aktér až do momentu, kdy je možné aktérovi připsat nezávislý status substance. Tento proces zahrnující množství aktérů – lidí, věcí, institucí, organizací aj. - se vyznačuje jejich vzájemnou proměnou.

Praxe badatele tedy není, na rozdíl od představ naivního realismu, odhalováním skutečnosti nezávislé na lidských představách a pasivně čekající na osvětlení, ani pouhou konstrukcí lidských aktérů. Je mnohem spíše „artikulací“ - systematickou praxí s cílem zviditelnit nezávislou existenci zkoumaného. Latour spojuje oba epistemologické náhledy: V první – konstruktivistické fázi je hybatelem lidský aktér, realistický obrat přichází se „zplnomocněním“ nového jsoucna.

Kapitola 5:

a) Ztracená historie věcí

b) Dějinnost se netýká pouze lidských aktérů. Také věci, objekty, formule mají svoje dějiny. Nejsou ahistorickými veličinami, jejichž existence či pravá podstata se s různým stupněm pravdivosti odráží ve vědě. Teprve institucionalizace vytrhává věci z jejich historie a zpětně utváří dojem, že tu byly vždy, nezávisle na lidských aktérech.

Existence aktérů-objektů je relativní. Namísto bytí na jedné straně a nebytí na straně druhé se jednotlivé entity prosazují odstupňovaně, v závislosti na jejich sepětí s dalšími aktéry a na pevnosti těchto spojení.